

Komplex vizsga tételek
TUDOMÁNYELMÉLET
ELTE ÁJK Politikatudományi Intézet, PhD-képzés

1. Az antik és a modern tudományfelfogás összevetése Platón és Max Weber művei alapján
2. Tudomány és nem tudomány elhatárolásának problémája Karl Popper tudományelméletében; a falszifikálhatóság mint demarkációs kritérium
3. A tudományos forradalmak szerepe és jellemzői Thomas Kuhn tudományelméletében; a versengő tudományos paradigmák összemérhetetlensége (inkommenzurabilitása)
- 4/a. Paul Feyerabend tudományelméleti anarchizmusa; az „*anything goes*” („bármilyen megteszi”) módszertani elve
VAGY:
- 4/b. A „tudomány köztársasága” mint a tudományos közösség a tudósok szabad önszerveződésén alapuló modellje Polányi Mihály munkáiban

A 4-5. tételek közül a jelölt választása alapján csak az egyikből kell felkészülni.

Kötelező és ajánlott irodalom:

1. Platón: *Az állam*. VII. könyv. Gondolat, Budapest, 1988. 172-195. <http://mek.oszk.hu/03600/03629> (PDF)
2. Max Weber: A tudomány mint hivatás. In: *Tanulmányok*. Osiris, Budapest, 1998. 139-155.
3. Karl R. Popper: *A tudományos kutatás logikája*. Európa, Budapest, 1997. 31-59.
4. Thomas S. Kuhn: *A tudományos forradalmak szerkezete*. Osiris, Budapest, 2002. 100-118.
5. Paul Feyerabend: *A módszer ellen*. Atlantisz, Budapest, 2002. 37-57.
6. Michael Polányi: *The Republic of Science: Its Political and Economic Theory*. *Minerva*, I(1) (1962), 54-73.
7. Leo Strauss: Epilogue. In: Herbert J. Storing (ed.): *Essays on the Scientific Study of Politics*. Holt, Reinhart and Winston, 1962. 307-327.
8. John H. Schaar - Sheldon S. Wolin: Essays on the Scientific Study of Politics: A Critique. *American Political Science Review*, Vol. 57, No. 1 (Mar., 1963), pp. 125-150.
9. Herbert J. Storing et al: Replies to Schaar and Wolin. *The American Political Science Review*, Vol. 57, No. 1 (Mar., 1963), pp. 151-160.
10. Benjamin R. Barber: The Politics of Political Science: "Value-free" Theory and the Wolin-Strauss Dust-Up of 1963. *The American Political Science Review*, Vol. 100, No. 4, Thematic Issue on the Evolution of Political Science, in Recognition of the Centennial of the Review (Nov., 2006), pp. 539-545.
11. C. Ulises Moulines: *Popper és Kuhn. A XX. századi tudományfilozófia két óriása*. Lóra, Budapest, 2022.
12. Polányi Mihály: *Tudomány és ember*. Argumentum, Budapest, 1997.